

KOŠICKÝ KOTRMELIAK (KK) nem.: KASCHAUER ROLLER

Košický kotrmeliak svojím podobným pôvodom nadväzuje na komárňanského kotrmeliaka, od ktorého sa odlišuje menšou postavou, má dlhší zobáček, nižšiu pretiahnutú hlavu s menším lastúrovitým chochlíkom. Zásľuhu na jeho vzniku majú najmä košickí holubári. Ako sa medzi tamojšími holubármi traduje, použili pri tom aj cudziu krv, najmä

sedmohradských kotrmeliakov. Ich predkovia sa k nám dostali pravdepodobne v 17. storočí z Orientu v čase vojenských vpádov Turkov. Ich pôvod nekomentujú žiadne písomné záznamy. Preto sa musíme opierať o ústne výpovede dnes už nebohých chovateľov (Puzle, Lanovič, Réb, bratia Farkašovci, Rancpek, Štečina, Herbst...). Z Komárna sa do Košíc dostali na vozoch po furmanských cestách. Dovážali ich hlavne bohatí gazdovia a kupci. V Košiciach a okolí ich chovali hlavne drobní živnostníci, učitelia a krčmári. Pre ich vynikajúce akrobatické vlastnosti sa rýchlo stali obľúbenými u mnohých chovateľov. V tom čase tieto holúbky ešte nemali svoje pomenovanie. Podľa miestneho nárečia sedlaté volali „šedlíky“, jednofarebné, bielohtoté a fřkané „purclíky“.

Prvé písomné zmienky o týchto holuboch sa nachádzajú v knihách *Praktický chov holubov* od Georgya Balassa z roku 1900 a v knihe *Chov holubov* od Jána Vinklera z roku 1925. V rokoch 1924 – 1938 boli na výstavách v Košiciach vystavované pod názvom chochlikatý kotrmeliak (Kontyos pergó).

Košický kotrmeliak ako samostatné plemeno bol uznaný v roku 1958. Samotnému uznaniu plemena predchádzalo stretnutie predsedu slovenského sudcovského zboru prof. Oskara Ferianca a dvoch zástupcov českého sudcovského zboru J. Šuberta a K. Dvořáčka na holubníkoch bratov Farkašovcov v Košiciach. Na schôdzi s košickými chovateľmi bol spracovaný návrh jeho štandardu, ktorý bol následne schválený slovenským sudcovským zborom. Prof. Oskar Ferianc

v septembri 1958 v časopise *Chovateľský svet* vyjadroval, že košický kotrmeliak je prvotriedny vzdušný akrobat. Prehadzuje sa nazad okolo priechnej osi tela prechádzajúcej zatvorenými krídlami. Obraty sú prudké a holuby sa pri nich čiastočne nadhadzujú, takže nestrácajú výšku. Počet kotrmelcov vykonaných naraz je obyčajne menší, no prehadzujú sa často. Okrem tohto spôsobu sa krútia aj okolo zvislej telesnej osi vytvárajúc špirálovitú čiaru a to nielen smerom dolu, ale aj hore (Ferianc, 1958).

Klub chovateľov košických kotrmeliakov bol založený v roku 1976 so sídlom v Košiciach. Zakladajúci členovia klubu boli: František Lacko, Ladislav Béres, Július Herbst, Pavol Margitán, Bohumil Blaško, Gejza Macko, Ivan Baldys. Výbor klubu košických kotrmeliakov sa v prvých rokoch svojej činnosti zamerlal hlavne na regeneráciu jednotlivých farebných rázov. Na občerstvenie krvi boli dovezené postupne podobné kotrmeliaky z Poľska, Juhoslávie a Rumunska. V ďalšom období to bolo kríženie s komárňanskými i rakovnickými kotrmeliakmi, no, žiaľ, výsledkom tohto kríženia bolo potomstvo s nežiaducim vysokým nasadením čela, obými temenami hlavy a u sedlatých zlá kresba na hlave (farebné klinky k oku).

V rokoch 2002 – 2007 na vylepšení exteriéru košických kotrmeliakov úspešne pokračoval známy chovateľ holubov Peter Samuelis v spolupráci s Jozefom Karabášom a Michalom Šafránkom. Holuby krížili so segedínskymi letúňmi, ktoré majú podobný tvar hlavy ako košické kotrmeliaky a dobre priliehajúce chocholíky. Majú síce nežiaduce svetlé obočnice, ale vyskytli sa aj jedince s červenými. Práve tieto boli vhodné pre vylepšenie exteriéru košických kotrmeliakov. Výsledkom týchto krížení sú už jedince s nižším nasadením čela, nižším temenom hlavy a priliehavejším chocholíkom. Čo sa nepodarilo dosiahnuť, bolo udržanie kvality kotrmelcovania a živo červené obočnice, ktoré boli u holuboch staršieho typu.

Terajší chovatelia musia svoju chovateľskú prácu pri tomto plemene viesť tak, aby plemeno bolo exteriérové elegantné a u jednotlivých rázov vyrovnané. Dôležité je aj vylepšiť akrobaciu plemena, čo by prispelo k ich väčšej obľube. Klub košických kotrmeliakov momentálne eviduje 15 členov, z toho sú dvaja z Čiech.

Obrúčkuje sa obrúčkou veľkosti 7 mm.